

Hansemand og Abelone

Af Anne Hillgaard Pedersen

I et lille skævt hus på vejen til Knolding kirke boede Gammel-Margrethe sammen med sine halvgamle børn: Hansemand og Abelone.

Folk sagde, at Gud havde beholdt de to børns forstand, dengang de blev født.

Og sandt er det, at Hansemand og Abelone ikke var helt almindelige.

De havde været meget sene til at tale og endnu senere til at gå, og i mange år havde deres mor slæbt rundt på dem. Ja, hun havde slidt og slæbt, den kone.

Men nu lå hun dagen lang i sin seng og måtte lade sig varte op af de to. Jeg ved ikke, om det kan kaldes retfærdighed?!

Hansemand og Abelone var helt igennem godtroende. Nogen mente ligefrem, de var dumme. Skolelæreren sendte Margrethe hjem igen, da hun kom for at skrive dem i skole. Han mente ikke det kunne svare sig!

De var nemme at narre. Børnene i Knolding lavede altid løjer med dem. Og de voksne holdt sig såmænd heller ikke for gode. Ok, man kunne fortælle mange historier!

Men når vi går dér og gør os til af vores gode forstand, kommer vi let til at tage fejl af andre.

Nu skal jeg fortælle jer, hvordan det gik til, da folk i Knolding fik noget at tænke over.

Hansemand og Abelone fik som nævnt aldrig en plads i skolen; men Gammel-Margrethe havde nu alligevel haft sine børn i en streng skole. De havde lært at passe hus og holde høns, og om sommeren gik de hos naboerne og hakkede roer og plukkede jordbær.

Langsomme var de, men de havde da med tiden lært at hakke efter tidslerne og lade roerne stå, og så gik de for en lav betaling.

Lige siden den dag Hansemand og Abelone begyndte at snakke, havde deres mor haft nok at gøre med pille tossede idéer ud af hovedet på dem.

Hun havde jo fra alle sider forstået, at dummere børn end hendes næppe fandtes. Og hun så det derfor som sit ansvar at forhindre dem i at dumme sig:

"Hold da op med det sludder! Ti stille, mens de voksne taler!

Er du da tovli', dreng! Nu lyver du vidst!

Det var da en underlig idé. Hvad skulle det gøre godt for?"

Men så en dag i september sagde Gammel-Margrethe ikke mere.

"Smak" sagde det inde i hovedet på hende. Der lå hun og kunne dårligt røre sig, og hun kunne ingenting sige. Så hun blev lagt i seng.

De første uger kom nabokonerne tit forbi; men der var ikke meget ved at snakke med Margrethe mere, og da de kunne se, at Hansemand og Abelone selv kunne klare at passe deres mor, tyndede det snart ud mellem besøgene.

Min historie begynder en uges tid før jul. Da fik Abelone besøg af en engel ude i hønsehuset.

Englen sagde: "Frygt ikke, Abelone. Jeg forkynder jer en stor glæde, det er snart jul, og da skal I få besøg. Guds engle kommer til kaffe juleaften."

Abelone stod længe og gloede, da englen var forsvundet, så satte hun resolut kurven på gulvet og blæste ind i køkkenet til Hansemand.

"Jeg har haft besøg af en engel. Jeg skulle hilse."

Hansemand troede hende straks, for uden for vinduet blafrede hvide vinger; men det var nu hønsene, som var fulgt efter Abelone.

Deres mor var alt andet end overbevist; men hun kunne jo hverken sige til eller fra, så Hansemand og Abelone gik ud i hønsehuset og hentede æggekurven, for nu ville de ud og handle med æg. Sådan en glæde, som var overgået dem, bliver man nødt til at dele med andre!

Købmanden morede sig over Abelones engel; men han ville da gerne bytte æg for sukate og potaske, så for ham ingen alarm.

Hans kone blev til gengæld forarget. Hun syntes, det var for grisk at sælge hjortetakssalt og mandelessens til sådan et par stakler, som aldrig ville få lært at bage til jul.

Og læreren tog for en gangs skyld Hansemand og Abelone i skole, da han hørte deres historie. Det der var noget, de havde bildt sig ind. Engle inviterer ikke sig selv på kaffe. Og så fik de et længere bibelhistorisk foredrag om, hvordan engle opfører sig.

De var også i præstegården. Præsten så de ikke, han havde jo så travlt med sine juleprædikener; men præstekonen var betænkelig. De kunne jo nok begribe, at Guds engle havde andet at tage sig til i julen.

Verden var fuld af fattige og nødlidende, som havde mere brug for engle dem, og så var der jo børnene. Hansemand og Abelone var voksne nu og måtte forstå, at julen er børnenes fest. Nej, de skulle hellere tage at komme i kirke. Juleaften blev der sunget de dejligste salmer, og da var det ligesom englens fløj under kirkeloftet.

Men Hansemand og Abelone undskyldte sig. De kunne ikke så godt tage i byen den aften, de ventede gæster.

Det blev årets store vittighed. Hansemand og Abelone måtte høre på muntre bemærkninger og grove kommentarer; men de lod sig ikke anfægte. Og når de var gået, sad folk tilbage med en flov smag i munden.

"Sølle folk, sikken en skuffelse de ville få. Og den arme mor, som lå der og ingenting kunne gøre til eller fra. Folk sagde, hun forstod hvert ord, der blev sagt; men ordene ville ikke slippe ud af munden på hende."

Folk kunne følge med i juleforberedelserne hos de tre, for Hansemand var jævnligt forbi købmanden efter mere sukate og potaske. Abelone havde endnu ikke haft held af småkagerne. Når man gik forbi på vejen til Knolding kirke, så det ud som skorstensbrand.

Folk blev så tænksomme i dagene op til jul.

Læreren kunne ikke forstå, at der skulle lægges så meget dej til brunkager; men da blev hans kone smal om munden, og så skulle han ikke spørge om mere.

Da Niels Toft kom efter kirsebærvin, måtte han lade sig nøje med Madeira, for købmanden meldte udsolgt, selvom der stod en flaske under disken, som allerede var pænt pakket ind.

Rasmine på Øster-Sønder-Nørregård mente, at den steg, hun havde klar til juleaften, var alt for stor.

Og sådan var der folk, som kom i tanker om både det ene og det andet.

Så blev det jul. Den 24. december blev der skiftet betræk på gammel-Margrethes dyne. Og det var en storhed!

Hansemand havde tørret støv af helt op til loftet for det tilfælde, at englenerne ville komme flyvende.

Med småkagerne fik det være. De havde bagt og kasseret og bagt og kasseret. Og de havde gerne prøvet igen; men til sidst havde købmanden hverken det ene eller det andet tilbage. Lærerens kone havde købt den sidste sukat.

Men der stod æbler på bordet og pandekager og Margrethes hindbærsyltetøj, hvis lige aldrig siden skulle smages.

Hen på eftermiddagen begyndte en strøm af kirkegængere at gå forbi huset. Mange af dem havde store bulede frakkelommer eller sære pakker gemt oppe i ærmet. Og hver især forsøgte de i al ubemærkethed at sætte deres julegaver af foran Abelones og Hansemands dør.

Bagefter sad de i kirken, egentlig ganske fornøjede med sig selv. De sang med af fuld hals på de første salmer; men da de tog fat på "Velkommen igen Guds engle små" og sang om englenerne, som nok finder sig i fattig servering og tørre kager, men som ikke kan nænne at bære julen ud eller gå vores dør forbi, var der mere end een, som ønskede, at Abelone havde haft ret.

At det var en engel, som havde besøgt hende i hønsehuset, og at der ville blive julegilde hos Gammel-Margrethes.

Folk spadserede hjemad fra kirken, og de gik ganske langsomt forbi Margrethes lille hus for at se og høre, hvordan det stod til.

Hansemand og Abelone havde sat lys i alle vinduer, så englenerne kunne finde vej.

Og med eet blev døren revet op. Hansemand og Abelone kom ud. De var i et saligt humør.

"Glædelig jul," råbte de, "kom ind, kom ind."

Der blev forlegenhed. De fleste kunne vel nok få tid til et lille besøg; men det var godt nok ikke sådan, de havde tænkt det. På den anden side kunne de jo benytte lejligheden til at hilse på Margrethe.

Hun sad i sin seng med et mildt blik i øjnene. Bibelen lå opslået på dynen.

"I venter da vist andre gæster?!" var der en som dristede sig til at sige.

"Nå englenerne. De var nu gået hurtigt igen.

Men de havde sat pakker ved døren."

Og naboerne fik højtideligt forevist alle deres små pakker.

Præstekonen rømmede sig: "Ja, der var nok mange steder, som trængte til Guds fred. Englenerne har vist ikke tid til kaffegilder."

Men nej..., Hansemand og Abelone fnisede: Det var meget bedre! Gæt, hvem de havde haft på besøg? .... Ham selv!

Han havde hørt så meget om deres kaffegilde, at han fik lyst til selv at være med.

Han sagde, det var så sjældent, han fik pandekager på sin fødselsdag, Abelone blussede af glæde, - for pandekager, det kunne hun bage.

Hun bød af lærerkonens brunkager og købmandens kirsebærvin. "Spis, drik, I vil da ikke bære julen ud!"

Nej, lidt kunne de vel nok spise, inden de vendte hjem til gåsesteg og risalamande. Julestemningen bredte sig i den lille stue, eller var det folks lettelse over, at Hansemand og Abelone tog det så pænt?

Abelone bed i en brunkage og sagde henført: "Tænk, at få så mange dejlige besøg på een og samme aften."

Da var det, læreren gik over til Gammel-Margrethe.

"Du læser nok juleevangeliet i denne aftenstund, sagde han og klappede hende mildt på armen. Men nej, det gjorde Margrethe ikke! Bogen var slået op på Mattæus og det endda hen ad slutningen. Læreren ville bladde frem til det rigtige sted; men bogen sad som i en skruestik mellem Margrethes fingre.

Med en stiv finger pegede hun på et vers. Og der stod det: "Alt, hvad I har gjort mod en af disse mine mindste brødre, det har I gjort mod mig."

Da begyndte selv skolelæreren så småt at forstå det, Abelone og Hansemand havde vidst hele tiden. At Guds engle er af så mange slags. - Med og uden vinger, det har intet at sige, så længe de går Hans ærinde. - Kristus er der i stuen, hvor vi ikke kun tænker på os selv, men holder julefest for hinanden.

Selvfølgelig blev lærerens og Rasmine fra Øster-Sønder-Nørregård ikke hos Gammel-Margrethe og hendes kloge børn hele juleaften. Så megen salighed ville næsten være for meget. De måtte også tænke på gåsen, som stod i ovnen og de fine pakker under juletræet.

Men de fik noget med sig hjem, gjorde de. Hvert sit lille stykke af den glæde, som kan slukke julesorger.

Eventyret blev fortalt ved Spjald Skoles juleafslutning i Brejning kirke den 21. dec. 1997.